

BELJANICA

ZABORAVLJENA DIVLJINA

Beljanica i njeno okruženje zaista mogu pružiti sve za čime pasionirani ljubitelji prirode tražaju: tu su dva kraška vrela koja spadaju ne samo među najsnažnija, već i najdublja u Srbiji (vrela Mlave i Krupajsko), čije nestvarno plave dubine predstavljaju praznik za oči; na jedanaestom kilometru puta od Žagubice ka Beljanici nalazi se vodopad Buk sa svojim živopisnim sistemom kaskada u nekoliko nivoa (nemojte ga brkati sa

vodopadom u Lisinama sa jugozapadne strane Beljanice, koji se često naziva istim imenom), a sama visoravan Beljanice, koja leži na više od 1.000 m nadmorske visine, krije u sebi dve neobične kraške uvale kojima teku reke ponornice, koje su kilometrima unaokolo okružene stoletnom bukovom, a na nekim delovima i četinarskom šumom. Sa samog 1.339 m visokog najvišeg vrha Beljanice pružaju se pogledi prema Kučajskim pro-

stranstvima od kojih zastaje dah, a po vedrom danu kao na dlanu ocrtava se na horizontu i pravilna kupa mitske planine Rtanj.

Iako je tek nešto više od 150 km udaljena od Beograda, planina Beljanica na posetioca ostavlja snažan utisak mesta koje kao da je hiljadama kilometara udaljeno od civilizacije, jer gore, na desetine kilometara unaokolo, osim ponekog drvoseče ili pastira koji je preko leta doterao svoje stado ovaca

iz udaljenih homoljskih sela da ovde pase sočnu beljaničku travu, nikoga nema. Ako želite da pobegnute od gradske vreve, da se barem na kratko isključite iz svakodnevice i uživajte u nestvarnoj tišini, jedan od najefikasnijih načina da to postignete jeste da krenete preko Požarevca, Petrovca, Gornjaka i Žagubice i da stignete do Beljanice. Na samoj Beljanici nema građevina, izuzev nekolicine pastirskih koliba pravljenih na drevni način

od naboja, oblica i slame, koje vas svojim izgledom vraćaju nekoliko stotina godina u prošlost.

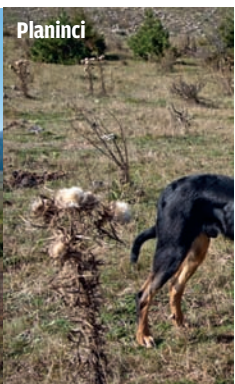
Beljanička avantura počinje...

Trasa koju smo za vas pripremili otpočinje nadomak vrela Mlave na južnoj periferiji Žagubice, na mestu gde se račva put ka planini koji prolazi oko groblja, i prilazni put za motel „Vrelo Mlave“. Dakle, to je tačka na kojoj treba da poništite brojač kilometra-

U blizini ponora

Planinci

Na samo 150 km od Beograda, u srcu Homolja, nalazi se planina Beljanica: ogromno prostranstvo kojim caruju vukovi i čija je visoravan jedna od poslednjih oaza za divlje konje u Srbiji. Beljanica je i savršeno mesto za živopisnu vožnju vašeg 4x4 ljubimca, a uz malo više opreza, na sam vrh planine može da se izađe i putničkim automobilom! Mi smo za vas pripremili vodič za prelazak Beljanice sa dva opciona kraka, koji može da zadovolji sve želje i ukuse

Livadskih šampinjona na Beljanici ima posvuda

Sjajni vidici sa vrha Krivulja

že i da počnete pažljivo da pratite priloženi, 62,5 km dug radar. Trasa nije komplikovana za navigaciju jer vas, zapravo, sve vreme vodi glavnim putem preko planine. Znači, čak i da nije priložen detaljan radar, da ne biste zalutali potrebno je samo da na svakom račvanju pratite onaj put koji vam se čini kao glavni.

Prva 23 km glavnog radara, do vrha planine Beljanice, mogu da se savladaju čak i putničkim automobilom, uz

pojačan oprez i pažljiv proračun putanje na nekoliko neravnih kamenitih detalja između 19. i 22. kilometra puta. Doduše, dešava se da i drvoseče šumskim traktorima mestimično nanesu blato na put, ali to ne bi trebalo da bude veći problem, jer je podloga čvrsta. Bilo koji SUV model savladaće ovaj deo puta potpuno opušteno.

Nastavak puta, kada se vratite sa vrha nekoliko kilometara do glavnog puta koji produžava dalje na zapad, spu-

štajući se ka selu Sladaja i asfaltu Despotovac – Krepoljin, već je malo zahtevniji, i njega ne bismo preporučili vlasnicima putničkih automobila, ali još uvek nije problematičan ni za „lakša“ SUV vozila sa standardnim pneumaticima i bez blokada ili povišenog klirensa. Ono što bi na toj deonici puta moglo ponajviše da vas iritira jeste činjenica da je u završnom delu nasut dosta debelim slojem grubog, izrazito krupnog šljunka (možda bi tačnije bilo reći – sitnog ka-

Nestvarno plavetnilo Krupajskog vrela

Konji i bicikl

Glavni radar (62,5 km)

MANEVAR	km (ukupno / pret. tačka)	Komentar
Start (držite levo)	0 / 0 km	Račvanje puta za Beljanicu i motel „Vrelo Mlave“ (Žagubica).
pravo	9,7 / 9,7 km	Račvanje puteva, ostajete na glavnom putu koji produžava pravo.
pravo	10,7 / 1 km	Vodopad Buk. Nastavljate glavnim putem pravo.
poludesno	13,1 / 2,4 km	Ostajete na glavnom putu, koji blago zavija u desno.
levo	18,2 / 5,1 km	Ostajete na glavnom putu, koji zavija levo. Desno se račva opciona trasa do Krivulje (pratite radar „Krivulja“).
polulevo	21,2 / 3 km	V račva puta, pratite levi krak, prema vrhu Beljanice.
polukrug	23,2 / 2 km	Vrh Beljanice, tačka od koje se vraćate putem kojim ste stigli, do prethodne raskrsnice.
oštro levo	25,2 / 2 km	Na V račvi koju ste prošli u dolasku hvatate drugi krak, dakle oštro levo.
pravo	28,3 / 3,1 km	Prolazite pored kraške uvale Rečke, gde se odvaja prečica prema Krupajskom vrelu. Ako želite da skrenete na nju, u nastavku pratite radar „Rečke - Krupajsko vrelo“.
pravo	31 / 2,7 km	Sporadni put se odvaja levo, ostajete na glavnom putu.
levo	40,3 / 9,3 km	Glavni put pravi veliki levi zaokret, sporadni put se odvaja sa sredine krivine desno, pratite i dalje glavni put.
oštro desno	42,9 / 2,6 km	Silazite na asfalt i odmah skrećete oštro desno (obratite pažnju na mogući saobraćaj!).
poludesno	48 / 5,1 km	Držite desno. Levo se odvaja put za Manasiju i Despotovac.
desno	62,2 / 13,8 km	Silazite desno sa asfalta na prilazni put Krupajskom vrelu.
cilj	62,5 / 0,3 km	Stigli ste na Krupajsko vrelo. Samo vrelo je zaklonjeno iza ribnjaka pastrmki.

Radar „Krivulja“

MANEVAR	km (ukupno / pret. tačka)	Komentar
poludesno	0 / 0 km	Pri izbijanju na prevoj Busovata hvatate desni put i nastavljate uzbrdo.
pravo	0,5 / 0,5 km	Desno se odvaja put, vi produžavate pravo.
pravo	1,7 / 1,2 km	Lošiji put skreće levo u šumu, ostajete na glavnom putu.
pravo	2,6 / 0,9 km	Put se odvaja levo naniže, vi produžavate pravo, uzbrdo.
desno	3,1 / 0,5 km	Pratite glavni put koji pravi serpentinu udesno (mada biste na isto mesto izašli i da produžite pravo).
desno	3,8 / 0,7 km	Tražite pogodno mesto za skretanje sa puta za izlazak terencem na sam vrh Krivulje (opciono).

Radar „Rečke - Krupajsko vrelo“

MANEVAR	km (ukupno / pret. tačka)	Komentar
desno	0 / 0 km	Odvajate se od glavnog puta i ulazite u krašku uvalu Rečke.
levo	0,25 / 0,25 km	Levo, pregazite potok.
pravo	0,3 / 0,05 km	Sporadni put se odvaja desno, vi nastavljate pravo.
poludesno	1,7 / 1,4 km	Produžavate glavnim putem poludesno, ne skrećete na put koji se odvaja levo.
levo	2,6 / 0,9 km	Skrećete na put koji se odvaja levo dole, malo se spuštajući.
poludesno	6 / 3,4 km	Ostajete na glavnom putu prateći ga poludesno, dok se levo odvaja sporadni put.
pravo	7 / 1 km	Sporadni put se odvaja oštro desno, vi produžavate pravo glavnim.
pravo	9,4 / 2,4 km	Sporadni put se odvaja oštro desno, vi ostajete na glavnom.
desno	12,5 / 3,1 km	Put se odvaja levo, vi produžavate glavnim desno.
levo	12,9 / 0,4 km	Uključujete se na asfalt, skrenuvši levo.
levo	14,2 / 1,3 km	Silazite sa asfalta na prilazni put ka Krupajskom vrelu.
cilj	14,5 / 0,3 km	Stigli ste na Krupajsko vrelo.

Reka ponornica meandriira kroz Rečke

Pripreme za spust

menja), tako da u slučaju brže vožnje kamenje lako odskaače i udara u podvozje. Poslednjih 20 km trase, od Sladaja do Krupajskog vrela, vozite asfaltnim putem.

Prečice i izazovi

Za one koji na Beljanicu krenu u ozbiljnijim terencima i koji se ne plaše pravih izazova a žele da dožive nešto više od „turističke“ vožnje kroz šumu, spremili smo i jedan kraći dodatak od 4,1 km (tj. 8,2 km u oba smera), kao i zahtevniju prečicu do Krupajskog vrela, kojom ćete uštedeti skoro 20 km obilaženja.

Pomenuti dodatak odvaja se od glavne trase na prevoju iznad kraške uvale Busovata, na 18,2 km od početka naše trase i manje-više prateći greben izlazi na malo poznati vrh Beljanice zvani Krivulja, sa kojeg se pružaju izvanredni pogledi ka istoku: pred vama će se kao na dlanu videti stene Straže, Lisca, Crni Vrh iznad Bora i greben Velikog kr-

ša, a nešto bliže ka severu belasaće se stene Suvodolskog kanjona, do kojih možete otići, ako ste raspoloženi da neko vreme provedete u rekreativnom pešačenju. Za bilo koji terenac sa nešto većim razmakom od tla, dolaznim i odlaznim uglovima, izlazak

Pneumatići za sve podloge

na sam vrh Krivulje ne bi trebalo da predstavlja problem, iako ćete na tom putu mestimično gaziti i dublje vododrine i jarke duž puta. I na sam vrh možete da izađete terencem kao što smo to mi učinili (vidite priložene fotografije)

Vrh Beljanice

Sve o akciji - na strani 17

Prijatelju, **Auto Bild** hvala!

Zbog čega učestvujem?

Atila Hasanagić

„Kada bi meni neko rekao 'Prijatelju, hvala!', ulepšao bi mi dan! Ja ću otpočeti akciju tako što ću se truditi da drugima ulepšam dan!“

Beljanica je izvanredna i za rekreativne aktivnosti

je), treba samo povesti računa da pri silaženju s puta ne zakačite padinu prednjim branikom (nagib je malo veći).

Prečica koja se ka Krupajskom vrelu odvaja preko kraške uvale Rečke na 28,3 km naše trase, pred vas će postaviti nekoliko detalja sa malo ozbiljnijim blatom u dužini od po desetak metara (ništa što pneumatici MT klase ne bi rutinski savladali), dva-tri potesa od po stotinak metara prilično stenovitog puta gde vam je svaki centimetar dodatnog klirensa dragocen, a teško da ćete moći u potpunosti da izbegnete i kontakt limarije sa okolnim šipražjem, jer se put mestimično sužava. Ovaj prelep, dinamičan put iskusni „off-road vukovi“ svakako ne bi deklarisali kao težak, ali detalji na koje smo vam skrenuli pažnju mogli bi da budu neprijatno iznenađenje za one koji nemaju iskustva sa korišćenjem terenaca u okruženju

kakvom ih je fabrika prevažno namenila.

U svakom slučaju, koliko god ozbiljno shvatali terensku vožnju, Beljanica će vas opčiniti svojom divljom lepotom, a kraška uvala Rečke, sa svoje dve reke ponornice (jedna od njih se završava Ivkovim ponorom, sa svojih 130 m dubine spada u najdublje jame u Srbiji) i šumarcima borova između njih, neodoljivo će vas vući da tu ostanete, kao pravi avanturista, da postavite šator i da založite logorsku vatru uz koju ćete ostati do duboko u noć.

Naravno, sve ovo važi za kretanje u letnjim uslovima, odnosno kada nema snega. S obzirom na to da se ovi šumski putevi ne čiste, zimi je prolaz mogući samo terenskim vozilima opremljenim za probijanje kroz dubok sneg. Ako niste vlasnik takvog, ipak sačuvajte ovaj tekst do proleća, jer je Beljanica planina koju vredi upoznati.

Aleksandar Veljković

Preko Beljaničke visoravni

Vodopad Buk

Gde odresti, gde ručati?

Na samu Beljanicu ponesite sa sobom sve što vam je potrebno, jer gore nećete naći apsolutno nikakvu turističku infrastrukturu. Ali ako poželite da ručate nakon što sidete sa planine, ili čak da prenoćite, na raspolaganju vam je više objekata koji mogu da se preporučite. Na samom Krupajskom vrelu, gde se naša trasa završava, u letnjoj sezoni, pored bazena sa termalnom vodom, radi restoran u kojem može da se dobije pastrmka iz obližnjeg ribnjaka. U neposrednoj blizini, nakon što se vratite do asfaltnog puta i krenete na sever u smeru Krepoljina, nekoliko stotina metara dalje naići ćete na restoran „Zov Homolja“, gde vas očekuje širi izbor jela domaće kuhinje. Odlučite li da još malo pronjuškate po Žagubičkoj kotlini i da se nakon kruga po Beljanici od Krepoljina uputite ponovo ka Žagubici umesto ka Beogradu, na četiri kilometra pre Žagubice, kod Trške crkve (inače najstarijeg sakralnog spomenika u Braničevskoj eparhiji), videćete tablu koja vas upućuje u „etnoselo Trška“ – ovo mesto svakako ne treba propustiti, jer ćete, pored vlaških specijaliteta, moći da uživete i u jedinstvenom, rustičnom ambijentu. Od proleća 2010. godine u okviru etnosela počće da rade i vajtati i kamp, tako da će moći da se dobije i smeštaj. Naravno, smeštaj i hranu, takođe, možete da dobijete u motelu „Vrelo Mlave“, koji se nalazi u Žagubici, pored samog vrela Mlave (100 metara od tačke gde počinje naš radar).

Put vodi do samog vrha Beljanice

